

מי חי יותר – האיש או האשה?

יו"ס'

רצה אינו פודה. פי' בקונטרס ללח תקינו רבנן ללח חד פדיון משמע מתוך פירושן לאם נשצית פעם שנית לאינו פודה כלל אפילו בדמיה והקה דלעיל (דף מז:). מסקינן תקנו מאוי למאוי למשמע דפירות ופרקון מאויין יותר מכתובה וקצורה לפי שאלו אינם ללח פעם אחת כל ימיה אצל פירות ופרקון אפשר להיות כמה פעמים ול"ל לפירושן דלדרכה פירות ופרקון אינו מאוי אצל קצורה חשיבא מאוי לפי שהנשים ממהרות למות מן האנשים כדאמר זירושלמי וכן כתובה מאוי הוא ור"ח פירש דרלה אינו פודה יותר מכדי דמיה אצל כדי דמיה פודה ותימה לרשב"א דל"כ לרבנן נמי תיקשי פרקון אפרקון שני אע"ג דכדי דמיה יותר על כתובתה וברייתא אחרת משמע לאין פודה יותר על כתובתה ויטרכך לשנויי תרי קולי אית להו בפרקון שני ומשמע ללח לריך לשנויי הכי ללח לרשב"ג:

אבן עזרא (ויקרא כא. ב)

כי אם לשארו הקרוב אליו היה נראה לנו כי פירושו כמו איש איש אל כל שאר בשרו (ויקרא יח, ו) שם כלל, ואחר כן פרט לאמו ולאביו... וטעם להזכיר אמו קודם האב כי הזכר חי יותר מהנקבה ברוב:

הרב ראובן מרגליות (נ"ב א"ר, י"א)

ב' ע"א. ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול, רי"א אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו. לא נקטו חדא טעמא בשניהם דמתקינין ממלא מקום שמא ימות כה"ג עצמו, יתכן דפחות חיישינן למיתת גבר כאשר הביאו בתוס' כתובות נ"ב א ד"ה רצה כו' מירושלמי שהנשים ממהרות למות יותר מן האנשים, וכן הביא בהגהות מיימוניות חלה פ"ה אות ה, וע' בפיהמ"ש להרמב"ם נדה פ"ה מ"ו ששני הנקיבה לעונת נדרים פחות משני הזכר להיות חייהן קצרין מחיי האיש ברוב, וכ"כ ר"א אבן עזרא בפ' אמור עה"פ כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו וגו' טעם שהזכיר אמו קודם אביו כי הזכר חי יותר מהנקיבה ברוב, ויתישב בזה מה שהקשו בתוס' יבמות כ"ו רע"ב ד"ה למיתה כו' עמש"כ בס' נפש חיה סי' תקמ"ה סע' ה', ולקמן י"ג ע"א.

הרב משה אייטור (נ"ב והג"א, ע"א ק"א)

לנפש לא יטמא בעמיו. כי אם לשארו וגו' לאמו ולאביו (כא, ב).

כשהקדים הכתוב האם לאב חשו חכז"ל לנמק למה "הקדים מורא האם למורא האב" אולם הפעם כשהקדים הכתוב אם לאב ולא נתנו חכז"ל טעם לקדימה זו וגם רש"י לא ביאר לנו טעם הדבר.

אמנם הראב"ע הרגיש בתמיהה זו וכתב שלכך הקדים הכתוב את האם כי הזכר חי יותר מהנקיבה. התורה היא נצחית ובתקופתנו שנהפך הגלגל של סדר החיים והני נשים חיות הן ומאריכות ימים יותר מהאנשים ומגיעות לגיל גדול של זקנה יותר מגילם של הגברים הרי נפל טעמו של הרב"ע בבירא ובכך טעם הקדמה לאם על האב, מהו? ולמה?

ואמרתי שאפשר שלכך הקדים הכתוב הפעם את קבורת האם לקבורתו של האב, כי נפסקה הלכה "איש ואשה מוציאין אשה" תחילה לקברה כי ניוולה של האשה גדול. ואין חילוק בזה בין ילדה לזקנה היינו שהקדים הכתוב הפעם את האם לאב. וטעם זה לא פג בכל הזמנים ובכל התקופות ולא כראב"ע שלא עמד טעמו הנ"ל בתקופתנו.